

Justitiedepartementet
Straffrättsenheten
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet SOU 2016:7 Integritet och straffskydd

Brottsoffermyndigheten tillstyrker förslaget i sin helhet.

Olaga integritetsintrång

Myndigheten instämmer i utredningens slutsats att det straffrättsliga skyddet för den personliga integriteten behöver förstärkas, och välkomnar särskilt förslaget om det nya brottet olaga integritetsintrång. Det finns ett stort behov av att modernisera lagstiftningen och införa en särskild straffbestämmelse som reglerar spridning av integritetskänsliga uppgifter. Enligt nuvarande lagstiftning kan denna typ av gärningar i vissa fall utgöra förtalsbrott, vilket skapar problem ur ett brottsofferperspektiv. Dessa brott blir idag ofta inte utredda eftersom de inte faller under allmänt åtal och den som utsätts för förtalsbrott kan inte heller få brottsskadeersättning för den kränkning förtalsbrottet inneburit. Om olaga integritetsintrång införs och, som föreslagits, placeras i 4 kap brottsbalken klargörs att dessa brott också utgör en kränkning av brottsoffrets frid vilket medför en möjlighet till brottsskadeersättning redan genom befintlig lagstiftning.

En positiv bieffekt av förslaget är att Brottsoffermyndigheten kommer att få utökade möjligheter att betala ut ersättning för kränkning vid barnpornografibrott där det skett en spridning av materialet. Brottsskadeersättning för kränkning kan enligt nuvarande regelverk inte lämnas fullt ut i dessa fall, eftersom en del av brottet anses utgöra en kränkning av äran. Om olaga integritetsintrång införs kommer Brottsoffermyndigheten med stöd av denna bestämmelse att kunna lämna ersättning för hela den kränkning som gärningen inneburit, förutsatt att det döms för båda brotten i konkurrens.

Utökade ersättningsmöjligheter för förtalsbrott

Nu föreslås att rätten till brottsskadeersättning för kränkning ska utvidgas till att även omfatta grova förtal. Det är bra och kravet på att förtalsbrottet ska vara grovt för att berättiga till ersättning är rimlig utifrån åtalsregelns konstruktion och myndighetens behov av utredning. Avgränsningen medger också att de mest angelägna fallen ersätts.

Ett problem man inte kan bortse från när det gäller handläggningen av ersättning vid grovt förtal är att utredningsmaterialet i vissa ärenden kommer att vara bristfälligt beroende på att åtal inte funnits påkallat ur allmän synpunkt eller fall där förundersökningen annars lagts ned i ett tidigt skede. Brottsoffermyndigheten vill här framhålla att vi inte är en

brottsutredande myndighet och inte heller bör vara det. Myndighetens bedömning av rätten till ersättning bör därför normalt utgå från det material som inhämtas från polis, åklagare och domstol. Detta utesluter i och för sig inte att sökanden själv kan skicka in material som kan styrka rätten till ersättning tillsammans med sin ansökan. Vilket värde som kan tillmätas sådant material vid bedömningen av rätten till ersättning får avgöras från fall till fall. Bristen på material tillsammans med förtalsbrottets komplexitet kan göra bedömningen av om det överhuvudtaget föreligger ett brott som kan ge brottsskadeersättning mer komplicerad än vid många andra typer av ärenden. Det bör också poängteras att i de fall där utredningsmaterialet endast består av en polisanmälan kommer möjligheten till ersättning att vara nästintill obefintlig.

Kostnadseffekter för Brottsoffermyndigheten

Om utredningens förslag genomförs, helt eller delvis, kommer fler brott än idag att kunna ligga till grund för brottsskadeersättning. Vilka ekonomiska konsekvenser detta kan få i myndighetens verksamhet är på tillgängligt underlag mycket svårt att prognosticera. Brottsoffermyndigheten kommer sannolikt att få möta ett ökat inflöde av ansökningar vilket innebär en ökad arbetsmängd. Detta kommer att kräva ytterligare resurser för handläggningen av brottsskadeersättningen både initialt och på sikt. Utbildnings- och informationsinsatser kommer att behövas, vilket medför vissa kostnader. Myndighetens bedömning är att en ökning av förvaltningsanslaget kommer att krävas.

Förslagen innebär sannolikt också att summan av utbetald brottsskadeersättning kommer att öka. Även i denna del är det på nu tillgängligt underlag svårt att prognosticera vilken ytterligare belastning på anslaget för brottsskadeersättning som detta kommer att medföra.

Annika Öster

Peter Jonsson